

Pelastetaan Purnu!

Hankesuunnitelma

Aimo Tukiaisen Purnun säätiö

2025

Alkusanat

Tässä hankesuunnitelmassa esitellään hanke *Pelastetaan Purnu!*. Hanke paneutuu Orivedellä sijaitsevan Taidekeskus Purnun kahteen kysymykseen, jotka ovat säätiön näyttelytoiminnan kehittäminen uudenaikaiseksi taidemuseoksi ja Purnun kiinteistön remontti.

Kuvanveistäjä, professori Aimo Tukiainen (1917-1996) hankki Purnun rantatontin itselleen 1962, pian saatuaan Mannerheimin ratsastajapatsaan valmiiksi. Ensimmäiseksi Tukiainen rakensi paikalle saunan ja kesäateljeen. Rakennuskanta laajeni pikkuhiljaa kuudeksitoista rakennukseksi. Tähän myötävaikutti Purnussa pidetty *Suomen ensimmäinen kesänäyttely 1967*. Kesänäyttelystä on muodostunut jokavuotinen perinne.

Näyttelyhalleja on seitsemän ja siirrettyjä talonpoikaisrakennuksia kahdeksan ja lisäksi toimistohuvila. Kiinteistöä on huollettu ja saneerattu vuosien mittaan, mutta laajempi remontti on nyt paikallaan.

Toinen *Pelastetaan Purnu!* -hankkeen tarkoitus on kehittää ja laajentaa Purnun toimintaa. Purnun kesänäyttelykonsepti on toimiva ja asiakkaat ovat pitäneet siitä vuodesta toiseen. On kuitenkin tullut aika tarkastella tätä ja kehittää konseptia tämän päivän näyttelytoiminnan ja matkailun näkökulmasta ammattimaisemmaksi.

Hankkeessa valmisteltava taidemuseo avaa toimintaan täysin uudenlaisen tehtävän. *Talvipurnu, Suomen ensimmäinen talvikaudella kiertävä ja ammatillisesti hoidettu taidemuseo*, avataan tämän hankkeen myötävaikutuksella viimeistään vuonna 2030.

Tämä hanke on kolmivuotinen, ja se on tarkoitus toteuttaa 2026-2028. Hankkeella on paitsi taiteellisia, mutta myös laajempia kulttuurihistoriallisia päämääriä. Kuvataiteilija Aimo Tukiainen kuuluu Suomen kuvanveiston merkittävimpiin edustajiin ja sotien jälkeisen kulttuurielämän rakentajiin. Hän on myös kansainvälisesti hyvin tunnettu.

Taidekeskus Purnu on kokonaistaideteos, jonka säilyttämisellä on paitsi alueellista, myös valtakunnallista ja kansainvälistä kulttuurihistoriallista merkittävyyttä. Kiertävä Talvipurnu puolestaan aloittaa uuden jakson suomalaisen kulttuurityön ja taiteen hyväksi sekä myös elinkeinoelämän hyödynnettäväksi.

Sisällys

Alkusanat.....	3
2. Omistaja.....	6
3. Hanketyöryhmä	6
4. Toteutusaikataulu	6
5. Suosittelijat	6
II.....	9
6. Hankkeen kuvaus	10
7. Toiminnan kehittäminen	10
8. Kiinteistön kunnostus.....	11
9. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	12
10. Yhteiskunnallinen viitekehys.....	12
11. Budjetti.....	13
12. Hanketyöryhmän esittely	15
13. Riskit.....	17
14. Tulevaisuuden näkymiä	18
III	22
14. Tiedotus ja dokumentointi	23
15. Yhteistyökumppaneita	23
16. Tukijoita	24
17. Liitteet	25
18. Krediitit.....	25

Lyhyt Purnun historia

Lopuksi

Tähän versioon on 2.3.2026 korjattu valokuvien puutteelliset kuvaajatiedot ja tämä korvaa aikaisemman Pelastetaan Purnu! – hankesuunnitelman.

I

1. Hankkeen nimi

Pelastetaan Purnu!

2. Omistaja

Aimo Tukiaisen Purnun säätiö sr (Y:1002744-2). Säätiön hallitus:

- Johanna Pihlajamaa, pj (kuvataiteilija amk ja kulttuurituottaja yamk)
- Timo Soini, vpj (taloustieteen maisteri, eläk.)
- Soila Kaipiainen (intendentti Kimmo Pyykkö -taidemuseo, eläk.)
- Jari Latomäki (hyötyajoneuvomyyjä Orivesi)
- Heikki Tukiainen (ravintoloitsija, eläk.)

3. Hanketyöryhmä

Hanketta varten on perustettu työryhmä, jossa on seuraavat henkilöt:

- Johanna Pihlajamaa, kuvataiteilija ja kulttuurituottaja, hankepäällikkö
- Soila Kaipiainen, intendentti, Kimmo Pyykkö -taidemuseo, eläk.
- Avustajia palkataan määräaikaisiin tehtäviin hankkeen käynnistyessä

Yhteyshenkilö:

Johanna Pihlajamaa +358 50 468 5123
johannapihlajamaa@yahoo.com
Ammattikoulunkatu 9 A 1, 33230 Tampere

Hankkeen päätoimija on hanketyöryhmä. Hanke voi lisäksi palkata avustajia, esimerkiksi vaikeassa työmarkkina-
asemassa olevia henkilöitä, erikseen sovittuihin tehtäviin, sekä hankkia ostopalveluita tarvitsemiltaan
palveluntarjoajilta. Hanketyöryhmän jäsenet esitellään tarkemmin luvussa **8. *Hanketyöryhmän esittely***.

4. Toteutusaikataulu

Hanke toteutetaan vuosien 2026-2028 aikana, mikäli hankkeelle saadaan rahoitus. Hankkeelle laaditaan
projektisuunnitelma, missä tullaan esittämään aikataulu tarkemmin neljännesvuosittain Q1/2026 - Q4/2028.

5. Suosittelijat

- Olli-Paavo Koponen, arkkitehtuurin historian professori, Tampereen yliopisto
- Kimmo Levä, pääjohtaja, Kansallisgalleria
- Anna Lyyra-Seppänen, kulttuuriympäristöpäällikkö, Pirkanmaan maakunta- museo / Pirkanmaan alueellinen
vastuumuseo

Suosittelijoiden lausunnot ovat tämän hankesuunnitelman liitteinä.

Kuvanveistäjä Aimo Tukiainen ja arkkitehti Osmo Sipari suunnittelivat hallit yhdessä ja ne on rakennettu 1962-1985. Seitsemän näyttelyhallia on sijoitettu vierekkäin siten, että ne muodostava suojaisan sisäpihan. Halleihin pääsee runsaasti luonnonvaloa valokатteen ja korkeiden ikkunoiden kautta. Valokuva 2012, Aimo Tukiaisen Purnun säätio

Purnun Luhtikahvila, rakennus on vuodelta 1862. Rakennus on siirretty Purnuun 1971 Ala-Venttolan tilalta Längelmäen ja Kuhmoisten rajamailta. Kahvila on sisustettu talonpoikaisantiikilla ja seinille on ripustettu esille vanhoja työkaluja. Rakennus oli palaa 1980-luvulla, mutta palokunta ehti viime minuuteilla sammuttamaan. Palon merkit näkyvät mm. pöytiin palaneina pöytäliinojen kudonnan kuvioina. Valokuvaaja: Laura Lehtinen, Aimo Tukiaisen Purnun säätiö.

II

6. Hankkeen kuvaus

Hankkeella *Pelastetaan Purnu!* on kaksi tavoitetta: kehittää säätiön toimintaa vaikuttavammaksi ja kunnostaa Taidekeskus Purnun kiinteistöt.

Säilyttääksemme historiallinen Purnu yleisölle avoimena vaativat yleisötyö laajaa kehittämistä, rakennukset korjausta, kokoelmat huoltoa ja tiedon tallentamista sekä esillepano ja varastointi merkittävää parannusta. Siten pääsemme huolehtimaan kokoelmista (sisältäen n. 900 taideteosta) asianmukaisesti, huomioimaan monimuotoiset vierailijaryhmät ja kasvattamaan kävijäkuntaa.

Hankkeeseen palkataan työntekijöitä määräaikaisiin tehtäviin toteuttamaan toiminnan kehittämistä museoksi, tehdään kalusto- ja laitehankintoja sekä teetetään ostopalveluna korjaus- ja kunnostustyötä alan ammattilaisilla.

Purnusta tehdään monipuolinen taidemuseo, joka näyttelyissään huomioi modernismin ja sen jälkeisen ajan visuaalisen taiteen, esittää ympäristössään talonpoikaista perinnehistoriaa ja tarjoaa elämyksiä myös kansankulttuurin ja aineettoman kulttuuriperinnön parissa. Taidekeskus Purnun rakastettu tunnelma säilytetään, mutta kävijämäärää (nyt ~7 000) kasvatetaan uusin toimin tavoitellen 14 000 vierailijaa kesässä, mitä pidetään kestäväenä määränä Purnussa.

Hankkeessa valmistellaan myös Talvipurnu, kiertävä taidemuseo! Talvipurnu on toimintana Suomessa täysin uudenlainen ja tukee kansallista museoverkostoa parantaen visuaalisen taiteen saavutettavuutta valtakunnallisesti. Talvipurnu toteutetaan yhteistyössä kuntien kanssa ensisijaisesti siellä, missä museotason näyttelytoimintaa ei ole. Myös Talvipurnu tulee nojaamaan tutkimuksellisesti säätiön kokoelmapohjaan ja esittää nykytaidetta.

Purnun rakennusten korjaukset toteutetaan vanhaa pitkälti säästäen ja tarvittavaa uutta tekniikkaa upottaen. Uusien tilojen rakentaminen tehdään paikan arkkitehtuuria mukaillen. Teosten esityskalusto ja alueen valvontajärjestelmä päivitetään vastaamaan tämän päivän tarpeita. Esteettömyyttä parannetaan mm. rakentamalla helposti kuljettavia reittejä ja kehittämällä kävijäpalveluja. Yleisötyön malleja valmistetaan ja toteutetaan huomioiden eri kävijäryhmät, myös aivan uusia kävijäryhmiä tavoittaen.

Hankkeen myötä säätiön toiminta jatkuu ammattimaisesti ja ympärivuotisesti hoidettuna museona ja historiallisen Purnun ylläpito kokoelmineen saadaan turvattua tulevaisuuden kansalaisille. Säätiö tulee hankkeen avulla täyttämään museolain 5 §:ssä säädetyt edellytykset ja saavuttaa museotyönsä tueksi museoiden valtionavustuksen. Hankkeen edistämänä pääsee modernin ajan taide tämän päivän heijastuksineen valtakunnallisesti entistä saavutettavammin esille ja se vahvistaa sivistystä. Ilman tätä hanketta tavoitteita ei saavuteta.

7. Toiminnan kehittäminen

Aimo Tukiaisen Purnun säätiön ylläpitämä kokoelma- ja yleisötyö näyttelyineen kehitetään vastaamaan lain määrittämää taidemuseon tehtävää: museo tallentaa, tutkii, esittelee ja tulkitsee taidetta sekä edistää taiteen tuntemusta ja ymmärrystä, pitäen mukana säätiön vastuun myös kansankulttuurin ja aineettoman kulttuuriperinnön vaalijana. Säätiön *kokoelmapoliittisen ohjelman* runko luodaan nämä seikat huomioiden.

Kokoelman ja näyttelyiden saavutettavuutta parannetaan *taiteentutkimuksen ja uudenlainen yleisötyön* myötä. Erilaiset kävijäryhmät huomioidaan valmistellessa päivittyviä tietoaineistoja ja opastuksia myös eri tavoin älylaitteilla tutustuttavaksi. Näyttely-yleisön luo hakeudutaan aloittamalla aktiivinen yhteistyö mm. maahanmuuttajien, kuntoutujien tai muiden eri ikäryhmiä kokoavien yhteisöjen kanssa.

Talvipurnun myötä tiedonkeruukenttä myös laajenee. Kokoelmapalvelun aineistoja kartutetaan tallentamalla kootut aineistot sähköiseen kokoelmatietokantaan. Aineistot tullaan avaamaan tutustuttavaksi Tampereen museoiden sähköiseen kokoelmapalvelu Siiriin, josta ne saadaan vietyä myös kansalliseen digitaaliseen kirjasto Finnaan. Myös säätiön kotisivuilla tullaan esittämään kuratoituja aineistoja vierailijan hyödynnettäväksi. Säätiön digipalveluja on kehitettävä paljon.

8. Kiinteistön kunnostus

Säätiö on selvittänyt Purnun rakennusten (16 kpl) kuntoa kahden eri asiantuntijan kanssa: aistivaraisesti 10/2023 Pirkanmaan maakuntamuseon perinnerakennusmestari Anne Uosukaisen ja myös pintarakenteita tutkien 6/2025 perinnerakentaja, diplomi-insinööri, PhD kandidaatti Jan-Erik Tarpilan kanssa. Kiinteistöissä on paljon kunnostettavaa.

Paikalle siirrettyjä yli satavuotisia *talonpoikaisrakennuksia Purnussa on seitsemän (7)*: varastoina kolme jalka-aittaa (vanhin 1700-luvulta), taideriihi Tukiaisen teoksille, kahvilana luhtiaitta, huoltorakennuksena suuli sekä yleisökäytössä oleva savusauna. Näistä on paikottava hirsiiä, parannettava ilmankiertoa, maalattava pinnat, kunnostettava alkuperäiset ikkunat ja raivattava rakennusten ympäristöstä kasvustoa ja purettava rakennuksia kiertävä vanha lämmityskiertojärjestelmä kattiloineen.

Savusauna, joka on rakennettu 1800-luvun karjasuojaan, on yleisökäytössä mutta rakennuksena erittäin heikossa kunnossa. Savusauna on käytännössä uusittava (tupajumi) ja samalla muuttuu rakennuksen ulkoasu huomattavasti, jotta sen palo- ja käyttöturvallisuus saadaan vaatimusten mukaisiksi. Uusi sauna, joka tyyliltään mukailee vanhaa, on kestävämpi ratkaisu toteuttaa vanhan paikalle kuin uusia vanhan rakenteet täysin.

Siparin sauna (1963) on tarkoitus kunnostaa laajasti ja tarjota jatkuvalämmitteisenä yleisökäyttöön erityisesti lapsiperheitä ajatellen. Koko rakennuksen alin hirsikerta on vaihdettava ja kylpytilojen lattiat (n. 25 m²) on vesieristettävä ja laatoitettava.

Purnun seitsemän näyttelyhallia (1963-1985) muodostavat modernismin ajan tyylipuhtaan rakennuskokonaisuuden. Tukiainen suunnitteli ne yhdessä arkkitehti Osmo Siparin kanssa. Näyttelyhallit ovat toimineet työtiloina ja ovat kesät näyttelykäytössä ja talvet kylminä varastoina. Näyttelyhallien runsaslukuiset ikkunapielet on kunnostettava, ilmanvaihtoa tehostettava ja ympäristön salaojat (2012-2014) puhdistettava. Taiteen esittämisen turvallisuuden vuoksi on hallien sisääntuloihin asennettava tyyliin sopivat tuulikaapit tasaamaan ulkoilman ja sisätilan ilmankosteuden vaihteluita. Uutta näyttelytekniikkaa ja pienkoneita hankitaan näyttelyn rakentamisen helpottamiseksi.

Purnun alueella liikkumista helpotetaan huomioiden liikuntarajoitteisen tarpeet. Nyt esteetön kulku on näyttelyhalleihin ja alueella on esteetön vessa, mutta moneen paikkaan ei esteettä pääse. Kulkureiteille asennetaan luiskia ja tiepohjaa kohennetaan kaivinkonetyönä, turvallisen kulun kaltevuusohjeet huomioiden. Samalla kunnostetaan maahan painuneet pihaveistosten alustat. Rantaa rehevöitynyt kaislikko ruopataan. Pihalla viihtymistä parannetaan lisäämällä penkkejä ja suojaisia oleskelupaikkoja.

9. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Purnun näyttelytoiminta on merkittävästi vaikuttanut kotimaamme visuaalisen taiteen sekä taidekasvatuksen kehittämiseen. Uusi taidemuseomuoto, Talvipurnu, alkaa toteuttaa täysin uudenlaista tehtävää kuvataiteen ja kulttuurin hyväksi. Purnussa käynnistyi kesänäyttelyn myötä taiteilijavetoisesti aktiivinen yleisötyö ja taidekasvatus, joista on sittemmin otettu mallia museoissa. ”Purnun museot” jatkaa kehittämistään näistä lähtökohdista.

Purnun ylläpito Pitkäjärvellä yleisölle avoimena jatkossakin on perinteitä kunnioittava ja jatkava kulttuuriteko. Purnussa ei pönötetä, vaan se on vastaanottavainen kohde vierailta vaikka mökkiverkkareissa. Vierailu Purnussa onkin edelleen monelle ensikohtaaminen kuvataidenäyttelyyn ja uusia ensikertalaisia tavoitellaan jatkossa monipuolisimmin keinoin.

Taiteilijat omaavat monipuoliset kädentaidot ja hallitsevat sisällöntuotannon. Kuvataiteilijat ovat kuitenkin vaikeasti työllistyviä. Taiteilijoita otetaan hankkeessa mukaan näyttelytoiminnan ja yleisötyön tuotantoon ja käytetään oppaina ja ohjaajina yleisötapauksissa. Taiteilijoille tarjotaan työtehtäviä myös uudessa museossa.

Hankkeessa säätiö ottaa kehittämiseen mukaan erilaisia erityisryhmiä. Apuvoimaa voidaan hankkia ostopalveluna 4H-yrityksiltä tai Orivedelläkin toimivalta Tampereen Sarkalta, joka yhteiskunnallisena yrityksenä kasvattaa hankalasti työllistyvien työelämäosallisuutta. Näiltä voi ostopalveluna hankkia suorituksia kunnostustoissa ja mahdollisesti jatkossa osasta kiinteistöjen huoltotöitä. Invalidiliiton avulla osallistetaan vammaisia opastuksien ja kulkureittien suunnitteluun. Koyleisöksi kehitettäviin opastuksiin kutsutaan niin ikään erityisryhmiä, joilta myös kerätään kommentteja, mikä sitten auttaa palvelujen kehittämisessä jatkoon.

Tamperelainen Rakennuskulttuurikeskus Piiru ry tarjoaa säilyttävään korjausrakentamiseen liittyviä korjauspalveluita ja työllistää pitkäaikaistyöttömiä. Purnun korjaustöistä tarjotaan kohteita Piirulle toteutettavaksi korjausrakentajien oppimiskohteina.

Purnu sijaitsee ydinmaaseudulla ja Pitkäjärvi-Päilahti on määritelty maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurimaisemaksi. Päilahden seutu on muuttolintujen kokoontumisalue ja Purnu entistä laidunmaata, mikä näkyy alueen kasvistossa. Purnu tuodaan hankkeen myötä esille myös luontokohteena ja paikallisten luontokerhojen kanssa tuotetaan yhteistyössä Purnuun luontopolku. Tämän myötä myös laajentuu Purnun monipuolisuus oppimiskohteena.

10. Yhteiskunnallinen viitekehys

Tämän hankkeen *Pelastetaan Purnu!* laajempänä yhteiskunnallisena viitekehystenä nähdään opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2023 laatima *Kulttuuriperintöstrategia 2023-2030*. Strategiassa sanotaan muun muassa, että:

Kulttuuriperintöstrategiassa tarkastellaan kaikkia kulttuuriperinnön eri osa-alueita. Tärkeää on, että kulttuuriperintö on kestävä ja yhdenvertaista ja että ihmisillä on vastuu säilyttää kulttuuriperintöä. Myös seuraavilla sukupolvilla on oikeus nauttia kulttuuriperinnöstä. Kulttuuriperintöstrategia voi toteutua, jos yksittäiset ihmiset, ihmisryhmät sekä hallinnon eri alat kantavat yhdessä siitä vastuuta. He kaikki ovat siis vastuussa sen tallentamisesta, suojelusta, kehittämisestä ja hyödyntämisestä.

Suomea sitoo kansainvälinen Faron sopimus, Euroopan neuvoston yleissopimus, joka käsittelee laajalaisesti kulttuuriperinnön yhteiskunnallista merkitystä. Suomen kulttuuriperintöstrategia noudattaa Faron sopimusta, joka kehottaa kaikkia yhteiskunnan toimijoita osallistumaan kulttuuriperinnön vaalimiseen ja säilyttämiseen. Sopimus toteaa, että kulttuuriperintö edistää yhteiskunnan taloutta, se edistää kulttuuriperintöä hyödyntävien elinkeinojen menestystä, se parantaa kansalaisten elämänlaatua, sillä on tärkeä rooli tulevaisuuden kestävässä kehityksessä. Kulttuuriperintö on yhteiskunnan voimavara.

Suomalaisen kulttuuriperinnön suojelemiseksi tarvitaan siis kaikkia suomalaisen yhteiskunnan toimijoita. Taidekeskus Purnun kulttuurista merkitystä ei voida kiistää. Purnulla on paikallista, alueellista, valtakunnallista jopa kansainvälistä kulttuurihistoriallista merkitystä. Taidekeskus Purnun toiminta alkoi 1967. Aimo Tukiaisen Purnun säätiön hallitus luonnollisesti haluaa, että toiminta jatkuu entistä ehompana monille tuleville sukupolville. Purnu on nyt kuitenkin vaarassa. Sen vuoksi on perustettu tämä hanke *Pelastetaan Purnu!*.

11. Budjetti

Hanke *Pelastetaan Purnu!* toteutetaan vuosina 2026-2028, mikäli hankkeelle saadaan rahoitus. Hankkeen kokonaisbudjetti 555 000 euroa. Kansanedustajan jakovaroista haetaan 500 000 euroa ja säätiön oma rahoitusosuus on 55 000 euroa. Eri vuosien budjetit saattavat hieman poiketa toisistaan, vaikka kulurakenne on kutakuinkin sama. Palkan sivukuluiksi on laskettu 20 % ja vuoden palkkakuluihin on laskettu mukaan ns. kolmannentoista kuukauden palkat.

Osa-aikaisten työntekijöiden palkkaa määriteltäessä vertailupalkkana on käytetty päätoimisen työntekijän palkkaa. Päätoimisen työntekijän palkka perustuu Tilastokeskuksen tammikuussa 2025 ilmoittamaan palkka- ja palkkiotulojen mediaaniin, joka oli 3362 euroa.

Arvioidut menot Remontti

- Korjauskulut, ostopalvelut ~183 481 €
- Laitehankinnat, kalusteet, tarvikkeet ~30 525 €
- Talkooväen kulut ~14 830 €
- Talkootyön arvo 55 000 €

Toiminnan kehittäminen

- Taloushallinnon ja henkilöstön muut kulut ~31 165 €
- Varsinaisten työntekijöiden palkkakulut, sivukulut ja henkilötyövuodet
 - päätoiminen työntekijä, Johanna Pihlajamaa (0,75): 2 522 €/kk + 20% (504 €) = 3 026 € / kk
 - osa-aikainen työntekijä, Soila Kaipainen (0,50 htv):
1 261 € / kk + 20% (252 €) = 1 513 € / kk
 - osa-aikainen työntekijä (0,50 htv):
1 261 € / kk + 20% (252 €) = 1 513 € / kk

- palkkakulut yhteensä kuukaudessa: 6 052 €
- palkkakulut yhteensä vuodessa: $13 \times 6\,052 \text{ €} = 78\,676 \text{ €}$
- palkkakulut yhteensä koko projektin ajalta: $3 \times 78\,676 \text{ €} = 236\,028 \text{ €}$
- Palkkakuluihin varataan 240 000 €.
- muihin kuluihin koko projektin ajalle jää: $260\,000 \text{ €} \sim 86\,667 \text{ €} / \text{v}$

Kuluerät tarkentuvat projektisuunnitelmassa ja budjetissa, joissa esitetään hankkeen aikataulu neljännesvuosittain Q1/2026 - Q4/2028, jolloin kulujakin on helpompi arvioida em. lyhyemmissä ajanjaksoissa. Kuluerissä on mukana pakolliset kiinteät kulut sekä muuttuvat kulut.

- Arvonlisäveron osuus sisältyy kuluihin ja on noin 50 000 €.
- Arvio mediaanipalkkojen verokertymästä on noin 46 500 €.
- Verokertymäarvio yhteensä 96 500 euroa.

Odotetut tulot (rahoitussuunnitelma)

Hanketta *Pelastetaan Purnu!* on tarkoitus rahoittaa ulkopuolisella rahoituksella, ja tässä nimenomaan kansanedustajan talousarvioaloitteella (TAA). Omarahoitusosuudeksi ehdotetaan hankkeeseen mukaan otettavien vapaaehtoistyöntekijöiden työpanosta, talkootyötä. Seuraavassa taulukossa havainnollistetaan budjetin rakennetta. Kuluissa on laskettu mukaan arvonlisävero.

Rahoituslähde	2026	2027	2028	Yhteensä
Kansanedustajan talousarvioaloite (TAA)	194 427	135 663	169 910	500 000
Omarahoitus talkootyönä	18 333,33	18 333,33	18 333,33	55 000
Muu rahoitus	-	-	-	-
Yhteensä	212 760	153 996	188 244	555 000

Talkootyön arvoksi on laskettu 20 €/tunti Kilpailu- ja kuluttajaviraston oman työn arvomääritelmän mukaan. Talkootyötuntimääräksi on laskettu 2 758,5 tuntia ja työ on arvoltaan 55 170 euroa. Talkoopäiviä on yhteensä 368 työpäivää (7,5 h). Vuosittainen talkootyön määrä on 122,6 työpäivää, 5,8 kuukautta. Jos talkootyötä tekee kaksi henkilöä läpi kesän, on vuositavoite tehty vajaassa kolmessa kuukaudessa, kesän kuluessa.

Talkootyö tehdään välillä isommalla joukolla ja välillä kahden henkilön voimin. Rakennusten maalaustyöt aloitettaessa ja päätettäessä on aina useampi henkilö paikalla rakentamassa telineitä ja puhdistamassa seinäpintoja. Maalaustyötä voidaan toteuttaa kesän läpi kesänäyttelystä huolimatta, koska päivällä voi maalata kohtia, jotka eivät ole näyttelyvieraiden kulkureiteillä.

Talkootyönä hankkeessa tehdään:

- rakennusten pintojen maalaus
- ikkunoiden kunnostus
- kasvillisuuden raivaaminen rakennusten ympäriltä
- ulkoveistosten siistiminen
- muita pieniä kunnostustöitä

Taloushallinto

Hankkeen *Pelastetaan Purnu!* käyttämä tilitoimisto tulee olemaan View Group (FI227723-8) Orivedeltä. Hankkeen pankkitilin käyttöoikeus on hankepäällikkö Johanna Pihlajamaalla ja kirjanpitäjä Tarja Tounaksella.

Kirjanpitäjä Tarja Tounas, View Group, hoitaa kirjanpidon ja palkanmaksun ilmoituksineen. Muun maksuliikenteen hoitaa Johanna Pihlajamaa. Yhdessä he tekevät hankkeen budjettitarkkailua ja seuraavat budjetin toteutumista budjettikaudella, joka on kalenterivuosi.

Pihlajamaa raportoi hanketyöryhmälle ja säätiön hallitukselle säännöllisesti, jotta ne pysyvät/pysytään ajantasaisesti selvillä budjetin toteumasta. Seurantaraportista on hyötyä myös, kun rahoittajalle laaditaan hankkeen vuosiraporttia.

12. Hanketyöryhmän esittely

Soila Kaipainen (vas.), Johanna Pihlajamaa ja Aimo Tukiaisen pronssiluonnos Meren risti -veistokseen vuodelta 1963. Kuvaaja: Julia Väisänen, Kimmo Pyykkö -taidemuseo.

Johanna Pihlajamaa on kuvataiteilija (amk) ja kulttuurituottaja (yamk). Hänelle on kertynyt mittava työkokemus projektinhallinnasta erikokoisten taidenäyttelyiden tuotannoista niin yritysgalleriassa työskennellessään kuin kolmannen sektorin taiteilijajärjestöissä. Näyttelytuotannosta monipuolista kokemusta on karttunut sekä omien näyttelyiden myötä Suomessa ja ulkomailla.

Pihlajamaa työskenteli taidevedostajana Grafiikanpaja Himmella 1999-2011. Toimintavuosisiltaan galleriaa ylläpitävissä taiteilijayhteisöissä mainittavin on Galleria G ja siitä vastaavan Suomen Taidegraafikot ry:n johtokunnan puheenjohtajuus vuosina 2010-2017. Graafikoiden puheenjohtajakaudella hän oli luotsaamassa yhdistystä pois vaikeasta taloustilanteesta. Liki saman ajan Pihlajamaa oli Suomen Taiteilijaseuran hallitusjäsen edistäen mm. taiteilijoiden näyttelypalkkiomallia Suomeen ja vuodet 2018-2024 Visuaalisen alan kuvataiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö Kuvasto ry:n hallitusjäsen edistämässä tekijänoikeuskorvauskäytäntöjä.

Pihlajamaa on vuosina 2018-2024 suorittanut lisäkoulutuksena kulttuurituotannon kursseja kuten Taide yhdyskuntasuunnittelussa, Luovien alojen hankkeet ja rahoitus, Projektinhallinta ja palvelumuotoilu. Valtakunnallisen maanpuolustuskurssin (252.) hän on suorittanut 2025. Tampereen julkisenaiteen ohjausryhmän ja Ratikan taide kuvataiteilija-asiantuntija hän oli 2020-2021. Vuodesta 2023 Pihlajamaa on toiminut Suomen Taideakatemian säätiön hallituksen puheenjohtajana. Aimo Tukiaisen Purnun säätiön hallituksen puheenjohtajana Pihlajamaa on ollut kesästä 2019 lähtien ja vastaa säätiön juoksevista asioista. Hän työskenteli säätiön kehityshankkeessa vuonna 2024 läpikäyden säätiön toimintaa ja kaavaillen uudenlaisia toiminnan malleja, mihin *Pelastetaan Purnu!* -kehityshanke perustuu.

Soila Kaipiainen on Kimmo Pyykkö -taidemuseon intendentti museon perustamisesta vuodesta 2015 lähtien. Työhön kuului mm. näyttelyiden kuratointia ja museon toiminnan suunnittelua sekä Kangasala-talon gallerian toiminnasta vastaaminen vuodesta 2015 vuoteen 2019.

Hän on osallistunut Lumoava Kangasala, julkisen taiteen ohjelman toteuttamiseen asiantuntijajäsenenä. Vuosien 2012–2013 aikana hän osallistui projektitutkijana Taidetta arkeen -selvityksen kokoamiseen OKM:lle *Prosentti taiteeseen* -periaatteen edistämiseksi. Kaipiainen on työskennellyt Imatran taidemuseossa amanuenssina vuodet 1984-1997. Vuosina 1987–89 hän oli Alajärvellä Nelimarkkamuseossa va. museonjohtajana.

Vuodesta 1999 vuoteen 2011 hän työskenteli Tampereen museoissa, ensin Tampereen nykytaiteen museossa ja myöhemmin Tampereen taidemuseossa eri hankkeissa, amanuenssien sijaisena sekä tutkijana. Vuonna 2003 hän työskenteli Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan pääsihteerin sijaisena. Kymen läänin taidetoimikunnassa hän toimi jäsenenä 1995-1997.

Soila Kaipiainen on valmistunut Jyväskylän yliopistosta 1987 pääaineenaan taidehistoria. Museoalan johtajakoulutusohjelma -JYETin hän suoritti 2020. Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen Cultural Management opinnot hän suoritti 1998-99.

Elinikäisen koulutuksen kannattajana hän on opiskellut laajasti avoimessa yliopistossa suorittaen opintoja kasvatustieteissä, humanistisissa aineissa ja yhteiskunnallisissa aineissa. Hänellä on perusopinnot mm. naistutkimuksessa, markkinoinnissa ja hallintotieteessä.

Hän on jäsenen Kansainvälisessä museoneuvostossa (ICOM), Pedaali ry:ssä, Museoalan ammattiliitossa (MAL) ja Suomen Taideyhdistyksessä. Aimo Tukiaisen Purnun säätiön hallitusjäsen hän on ollut vuodesta 2020 lähtien.

Hän on tutustunut taidemuseoiden toimintaan laajasti Euroopan eri kaupungeissa sekä vieraillut taidealan suurtaapahtumissa kuten Venetsian biennaalissa useita kertoja. Kaipiaisen työkokemus ja asiantuntemus museoalalta on erittäin laaja. Hän tuntee erinomaisesti Suomen museokentän ja kulttuuriministeriön museotyön kehitystavoitteet. Soila Kaipiainen jää työstään eläkkeelle loppuvuodesta 2025. Hän työskentelee säätiön hankkeessa osa-aikaisesti valmistelemassa säätiön museotoimintaa.

13. Riskit

Tätä hankesuunnitelmaa *Pelastetaan Purnu!* varten on tehty riskiarviointia, missä on tunnistettu joukko riskejä, jotka voivat toteutua. On myös arvioitu, mikä on kunkin riskin toteutumisen todennäköisyys ja vaikutukset hankkeeseen riskin toteutuessa. Purnun kiinteistön nykytila on kartoitettu, joten kiinteistön kunto ja korjausvaihtoehdot ovat tiedossa. Tästä huolimatta vanhaa korjattaessa tulee usein yllätyksiä vastaan, esimerkiksi vanhojen piilossa olleiden rakenteiden paljastuessa, mutta sitten toimitaan yllätysten vaatimalla tavalla.

Olemassa olevan tiedon perusteella tämän hankkeen riskit ovatkin pääosin muita kuin itse kiinteistöstä johtuvia. Alla on lueteltu joukko riskejä, jotka on tunnistettu. Tämän hankkeen hanketyöryhmä on hyvin ketterä, joten jos näyttää siltä, että riski on toteutumassa, voidaan tarvittava korjausliike tehdä hyvinkin nopeasti.

Museontyön valmistelussa ei ole havaittavia normaalityöstä poikkeavia riskejä. Tehtäviin palkataan museoalan verkostoituneita ammattilaisia.

Tunnistetut riskit:

- Remontit Purnussa toteutetaan pääsääntöisesti näyttelykauden (kesä-elokuu) ulkopuolella. Jos näyttelyhallien korjausrakentaminen viivästyy ennen näyttelyn alkua, joudutaan korjaustyöt keskeyttämään näyttelyn ajaksi. Rakennusten maalaustöitä voidaan tehdä läpi kesän huomioiden asiakkaitten turvallisuus.
- Jos remontteja tehdessä esiin tulee lisäkorjauksen tarve mistä aiheutuu lisäkustannuksia ja hidastuu valmistuminen.
- Sateinen kesä tai liika kuumuus estää maalaamisen ja silloin on tehtävä muuta työtä tai siirrettävä talkoot.
- Näyttelyvieraat saattavat häiriintyä kesällä tehtävistä korjaustöistä. Tätä pyritään estämään keskustellen kävijöiden kanssa tilanteesta ja välttämällä kulkureittien sulkemista päivittäin aukioloaikoina. Maalata voi niitä rakennusten sivuja, jotka eivät ole reiteillä.

- Talkoolaisten sitouttaminen kolmeksi vuodeksi voi olla haaste. Talkooväen vaihtuessa myös ammattitaidon taso vaihtelee. Tottumaton tekijä työskentelee hitaammin kuin kokenut ja valmistuminen voi siksi viivästyä.
- Jos talkootyö eteneekin laskettua nopeammin ja tunnit eivät täyty, on varatyöksi varattu toimistomökin pintojen puhdistus ja maalaus ulkoa ja sisältä kattoja myöten ja mökin lattian hionta ja lakkaus: 14 työpäivää / 97,5 h. Toimistomökin remontti muuten on jätetty pois tästä hankkeesta. Lisätöinä voi tehdä myös puistoalueen hoitotöitä.

Hanke *Pelastetaan Purnu!* toteutetaan vuosien 2026-2028 aikana, mikäli hankkeelle saadaan rahoitus. Hankkeelle laaditaan projektisuunnitelma, missä tullaan esittämään projektin tehtävät ja aikataulu neljännesvuosittain Q1/2026 - Q4/2028. Projektisuunnitelmaan kirjataan selkeästi ylös myös kunkin hankkeessa työskentelevän tehtävät ja vastuut, jolloin riskienhallinta on selkeää.

14. Tulevaisuuden näkymiä

Hankkeen päättyessä on valmisteltu uusi Purnun taidemuseo. Se esittää näyttelyitä kesällä Purnussa Orivedellä ja talvikaudella kiertävänä Talvipurnuna.

Museotoiminta täyttää museolain 5 §:ssä määrittelemät edellytykset ja museotehtävää hoidetaan ammattimaisesti ja ympärivuotisesti. Historiallisen Purnun kiinteistön ylläpito kokoelmineen on saatu turvattua tulevaisuuteen ja Talvipurnu hoitaa uudenlaista tehtävää vierailien eri paikkakunnilla uusien yleisöjen tavoitettavissa.

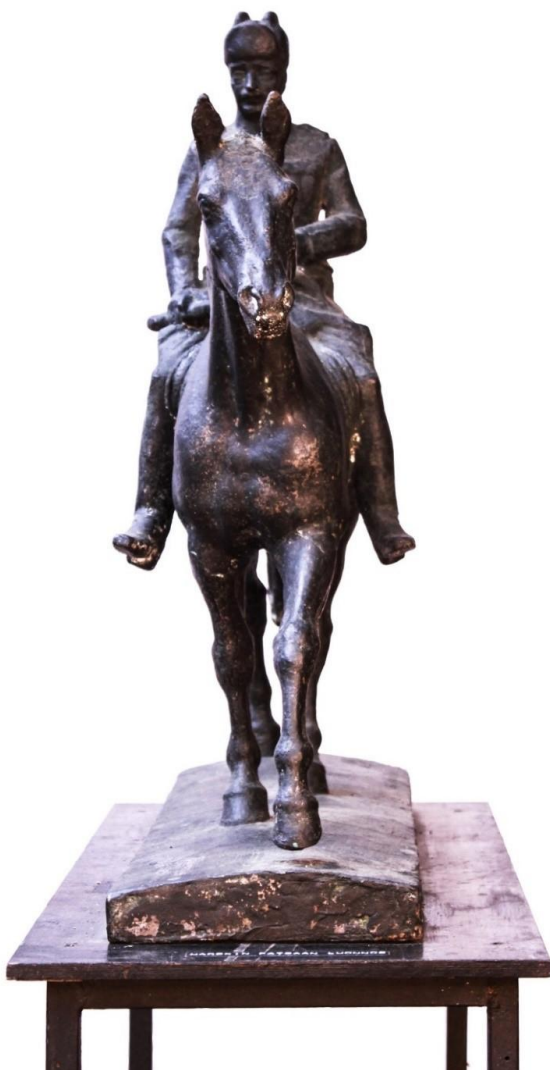
Hanke on vahvistanut Oriveden kaupungin sitoutumista tukemaan säätiön museotyötä. Kaupungin tuki on ennakoitavaa ja jatkuvaa. Yhteistyötä on kehitetty ja museotyö vahvistaa Oriveden kaupungissa tarjottavia kulttuuripalveluja.

UNESCO:n käyttämä laaja kulttuurikäsitys sisältää kaikkea, mitä ihmisyyshyönteiset siirtävät jälkeläisilleen, kuten tietoja, taitoja, tapoja, arvoja, normeja, kieltä, elinkeinoja, taidetta, urheilua, uskontoja ja katsomuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön Kulttuuriperintöstrategia 2023-2030 perustuu laajaan kulttuurikäsitteeseen.

Aimo Tukiaisen Purnun säätiön tehtävänä on säilyttää Aimo Tukiaisen teokset taidekokoelmansa sekä edistää kuvataidetoimintaa, taidevalistusta ja kansankulttuuria, joten säätiön sääntöihin on jo perustaessa kirjattu sama laaja kulttuurin käsite. Tätä tehtävää jatketaan entistä vaikuttavammin.

Seuraavalla sivulla oleva taulukko esittää *Pelastetaan Purnu!* -hankkeen ja muun toiminnan etenemisen. Muu toiminta on näyttelyiden järjestäminen Purnussa ja teosten luettelointi sähköiseen kokoelmapalveluun, jotka rahoitetaan mm. pääsylipputulolla ja Museovirastolta haettavalla erityisavustuksella.

	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Pelastetaan Purnu!</i>	-Rakennusten korjaus	- Rakennusten korjaus	- Rakennusten korjaus	-	-
	- Museotyön valmistelu	- Museon valmistelu - Talvipurnun kokeilu	- Museon valmistelu - Talvipurnu	-	-
Muu toiminta	-Purnun kesä: <i>Luontonsa mukaan</i>	Purnu 60-juhlavuosi: <i>Monumentti</i> , yhteistyössä Kuntsin tm Vaasa: <i>Purnu- ryhmä - Annikin muistelmät</i>	- Purnun kesä	- Purnun kesä - Talvipurnu - Haetaan museoiden valtion osuutta	- Museoiden valtion osuus 2030-2034: Purnun kesä ja Talvipurnu
	- Taideluettelointi	- Taideluettelointi	- Taideluettelointi	- Esineluettelointi	- Esineluettelointi

Aimo Tukiaisen kipsiluonnos Marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsaaksi. Monumentti paljastettiin Helsingissä 4.6.1960. Veistoksen valmistus työllisti taiteilijaa kuusi vuotta.

Vuodet 1924–1946 toiminut Suomen Itsenäisyyden Liitto käynnisti teoksen toteuttamista varten rahankeräyksen. Ensimmäinen keräys keskeytyi Talvisodan takia. Toisen keräyksen toteutti vuonna 1952 patsashanketta varten perustettu Suomen Marsalkan Ratsastajapatsasvaltuuskunta. Monumentin jalustaan on kapseloitu mikrofilmi, jossa on tallennettuna satojentuhansien lahjoittajien nimet. Keräyksen sijoitustuotoilla on myöhemmin hankittu Louhisaaren kartano valtion omistukseen.

Saatuaan palkkionsa monumentista, hankki Aimo Tukiaisen Purnun alueen. Aimo Tukiaisen itse piti Purnua oman elämäntyönsä monumenttina. Purnua kehitettiin vuosien mittaan tuloilla, joita Tukiaisen sai tekemistään julkisista teoksista. Purnu nimi tulee Kalevalasta ja se merkitsee maahan kaivettua säilökuoppaa. Valokuva: Aimo Tukiaisen Purnun säätio.

Yllä oleva ja seuraavat kaksi valokuvaa ovat Purnun näyttelyhallien sisäpihalta Efeki-näyttelystä vuodelta 2013. Näyttelyn kuraattori oli kuvanveistäjä Petri Eskelinen. Sisäpihalla on kuvanveistäjä Antti Immosen puuveistos eri puolilta kuvattuna. Teoksen nimi on *Emodus*, valmistusvuosi 2011 ja materiaali maalattu puu. Kuvissa hahmottuu hieman näyttelyhallien keskinäinen sijoittelu. Valokuvat: Aimo Tukiaisen Purnun säätiö.

III

14. Tiedotus ja dokumentointi

Kun hankkeen käynnistyminen varmistuu, toteutetaan laaja mediatiedotus järjestämällä yleinen tiedotustilaisuus. Talvikaudella tiedotustilaisuus on mahdollista järjestää Helsingissä yhteistyössä Kansallisgallerian kanssa joko Ateneumissa tai Kiasmassa. Tilaisuuteen kutsutaan mediakanavat mahdollisimman laajasti.

Hankkeen etenemistä dokumentoidaan kuvin ja kirjauksin. Hankkeen etenemistä voi pysyvästi seurata säätiön purnu.fi-sivuilta ja sosiaalisen median kanavilta. Sosiaalinen media mahdollistaa tiedonjaon myös yhteistyötahojen kautta jaettavaksi ja yhteisesti näkyvyyden kasvattamiseksi. Suhteita pohjoisen Suomen medioihin solmitaan ensimmäisen tiedotustilaisuuden myötä ja kun tiedotetaan Talvipurnun kehityksestä.

Purnun näyttelyiden yhteydessä päästään kertomaan hankkeen vaiheista näyttelyvieraille. Aktiivisin näyttelytiedotus tapahtuu aina vuoden vaihteessa uuden vuoden ohjelman julkistamisen yhteydessä sekä ja näyttelykauden alkaessa. Säätiö julkaisee näyttelyistään tiedotteita ja kuvallisen katalogin, jossa näyttelyn lisäksi kerrotaan myös säätiön toiminnasta ja sen mahdollistajista. Hankkeen ajan aina näyttelyn tiedotuksen yhteydessä kerrotaan, mitä on toteutettu ja mitä on tulossa. Näyttelyihin osallistuvien taiteilijoiden tiedotusaktiivisuuden mukaan hanke saa näkyvyyttä myös kuvataiteilijoiden omien kanavien kautta.

Eduskunta kutsutaan vierailemaan hankkeen aikaisiin näyttelyihin ja tutustumaan samalla kehitettyyn toimintaan. Eduskunnalle tuotetaan omat opastukset, jossa näyttelyn teeman lisäksi tuodaan esiin hankkeen etenemistä nostaten esiin valtion strategioiden näkökulmista tavoitteiden täyttymistä hankkeessa.

Säätiö osallistuu vuosittain keväällä Tampereella Kotimaan Matkailumessuille (56 000 kävijää) yhdessä Oriveden matkakohteiden kanssa ja elokuussa Pirkanmaan säätiöiden kanssa Tampereen Puistofiestaan (15 000 kävijää). Tapahtumissa kerrotaan säätiön toiminnasta ja toiminnan tukijoista.

Talkooväki tunnistetaan tehokkaana tiedotuskanavana suoraan neljännelle sektorille. Talkooväki osallistuu tiiviisti operatiiviseen toimintaan kesällä ja toimii tehokkaana puskaradiona jakaessaan kokemuksiaan läheisilleen ja muille kontakteilleen. Talkooväki pidetään tapahtumien tasalla, jotta hekin osaavat kertoa hankkeen vaiheista ja edistymisestä. Myös näyttely-yleisö, yksityiset ja erityisryhmät, jakaa kokemuksiaan verkostoihinsa.

15. Yhteistyökumppaneita

Säätiö kutsuu talkooväkeä Purnuun yhdistysten avulla. Talkoolaiseksi pääsee kykenevä ja halukas henkilö. Kohdennettuja talkookutsuja saatetaan eteenpäin valtakunnallisten kuvataiteilijajärjestöjen, Oriveden seudun kyläseurojen ja Suomen Saskioiden avulla. Yhteinen tekeminen, talkoorupeamat, vahvistaa sosiaalisia suhteita ja yhteisöllisyyttä.

Purnussa on heinäkuussa tapahtumaviikonloppu, jossa muotoilijat, käsityöläiset ja kuvataiteilijat ovat itse myymässä tuotantoaan ja kertomassa työskentelystään. Tapahtumatuotanto on pääosin paikallisen Mutta ry:n ja tapahtumaviikonloppuna on tuhatkunta kävijää. SuviDesignin ja Kuvataiteen kesätorin yhteyteen suunnitellaan keskustelutilaisuus kulttuurista, jossa säätiön puolesta kerrotaan hankkeen etenemisestä hyvälle joukolle kävijöitä.

Villi vyöhyke ry toteuttaa yhteistyössä maanomistajien kanssa luonnonniittyjä joutomaille ja viheralueille Pirkanmaalla. Yhdistys kutsutaan suunnittelemaan uuteen halkoliiteriin viherkatto ja neuvomaan Purnun puiston hoidossa. Yhdistykselle tarjotaan mahdollisuus esitellä toimintaansa yleisötilaisuudessa.

Oriveden rautatieaseman seudun yhteisöjen kanssa pyritään yhteistyöhön polkupyörän päivävuokrauksen mahdollistamiseksi. Asemalta Purnuun on noin 10 km pyöräilymatka ja pyörämatkailua voisi edistää lainapyörillä.

Aimo Tukiaisen Purnun säätiöllä on valmiina hyvät yhteistyöverkostot toimintamallien ja tiedon saantiin. Pirkanmaan maakuntamuseo ja Tampereen taidemuseo alueellisina vastuumuseoina ovat antaneet neuvoja ja avustaneet säätiötä toiminnan ylläpidossa. Lisäksi Purnu on mukana valtakunnallisessa Ateljeekotimuseoiden verkostossa, jota luotsaa Gallen-Kallela Museo, säätiö osallistuu Pirkanmaan säätiöiden vapaamuotoisessa kahvipöytään ja tuorein yhteistyötaho on Kuntsin säätiö Vaasasta. Yhteismarkkinointia suunnitellaan Emil Wickströmin museon (Valkeakoski), Emil Cedercreutzin museon (Harjavalta) ja Eero Hirosen Pirkanpohjan taidekeskuksen (Ähtäri) kanssa.

16. Tukijoita

Seuraavat yhteisöt ovat ystävällisesti lupautuneet tukijoiksi hankkeeseen *Pelastetaan Purnu!*. Tuki ei ole taloudellista tukea, vaan esimerkiksi tiedon välittämistä ja viestintää Purnusta ja tästä hankkeesta, sekä talkootyöläisten kutsumista.

Helsingin Saskiat ry
Kulttuuriosuuskunta Pro Orivesi
Kuvasto ry
Lallukan taiteilijakotisäätiö
Lauttasaari-Seura ry
Lauttasaari säätiö
Lapin Taiteilijaseura ry
Mutta ry (muotoilu ja taideteollisuus)

Porin Saskiat ry
Suomen Taideakatemian säätiö
Suomen Taidegraafikot ry
Suomen Taiteilijaseura ry
Suomen Kuvanveistäjäliitto ry
Tampereen Saskiat ry
Tampereen Taiteilijaseura ry
Valokuvakeskus Nykyaika ry

17. Liitteet

Tämän hankesuunnitelman liitteenä ovat hankkeen suositukset ja aineistoa sekä Aimo Tukiaisesta, että Taidekeskus Purnusta.

- Suositukset:
 - Olli-Paavo Koponen, arkkitehtuurin historian professori
 - Kimmo Levä, pääjohtaja
 - Anna Lyyra-Seppänen, kulttuuriympäristöpäällikkö
- Korjausselvitys (toimitetaan pyydettyäessä, on hyvin laaja Excel-tilukko)
- *Kolmivuotisen hankkeen kustannukset - Tulot ja menot*, PDF
- *Taiteilijoiden luovaan voimaan luottaen - Lyhyt Purnun historia*. Tuotettu opetus- ja kulttuuriministeriön ja Oriveden kaupungin tuella 2024, lyhennetty versio, 18 s., PDF
- Aimo Tukiaisen Purnun säätiön säännöt, PDF
- Olli Valkonen, *Aimo Tukiaisen, kuvanveistäjä*, Painatuskeskus Helsinki 1993, 160 s., kirja
- Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Teoksia - Tukiaisen*, valokuvat Matti O. Lehti, Bofori Oy Helsinki 2017, 72 s., kirja
- Kotisivut: <https://purnu.fi/>
- Facebook: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100070980115009>
- Instagram: <https://www.instagram.com/taidekeskuspurnu/>

18. Krediitit

Tekstit

© Johanna Pihlajamaa

© Aimo Tukiaisen Purnun säätiön hallitus

Kuvat

© Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Vieraita näyttelyssä*, etukansi

© Kuvaaja: Kari Savolainen, © Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Sallan kirkon alttaritaulun luonnos*, s. 2

© Kuvaaja Kari Savolainen, © Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Purnun näyttelyhallit*, s. 7

© Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Lubtikahvio*, s. 8

© Julia Väisänen, *Soila Kaipainen ja Johanna Pihlajamaa*, s. 16

© Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Efekti 2013, sisäpiha eri suunnista*, s. 20-21

© Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Kipsiluonnos ratsastajapatsaaksi*, s. 22

© Kuvaaja Kari Savolainen, © Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Taideriähi*, s. 30

© Kuvaaja Johanna Pihlajamaa, Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Kuvia veistosvarastosta*, s. 31

© Aimo Tukiaisen Purnun säätiö, *Näyttelyhallit*, takakansi

Loppusanat

SITRAn Tulevaisuusbarometri 2023 kertoo, että suomalaiset suhtautuvat toiveikkaasti tulevaisuuteen. Tulevaisuus ja tulevaisuuden suunnittelu kiinnostavat ja uskalletaan sitoutua pitkäaikaisiin kontrahteihin.

Tässä lukijan kädessä olevassa hankesuunnitelmassa *Pelastetaan Purnu!* paneudutaan Purnun tulevaisuuteen. Purnun tulevaisuus nähdään toiveikkaana, Purnuun halutaan sitoutua, sitä halutaan kohentaa ja uudistaa, muovata tulevaisuuden museoasiakkaan tarpeisiin. Purnun rakennuksia tulee korjata, kokoelmia huoltaa ja kerätä kokoelmista tietoa ihmisten saatavaksi. Tässä hankkeessa muovaillaan huomispäivän Purnua. Tämän hankkeen päättyessä Purnu on uusi taidemuseo.

Tulevaisuuden Purnu huomioi erilaisia asiakasryhmiä ja asiakkaiden erilaisia toiveita. Asiakas haluaa osallistua, antaa oman panoksensa elämysten ja sisältöjen luomisessa ja jakamisessa. Asiakas haluaa oppia itse tekemällä ja tutkimalla taidetta.

Tulevaisuuden taidemuseon asiakkaina on yhä enemmän ihmisiä, joilla on omia erityisvaatimuksiaan. Tällaisia asiakkaita voivat olla opiskelijat ja kouluttautujat, ei-kävijät, syrjäytymisvaarassa olevat, nuorisotyöttömät, joita ovat varsinkin nuoret miehet, ikääntyvät, aina kriittiset yhteiskuntatietoiset kiertotalousaktiivit, kaikkitietävät tietokoneen kanssa syntyneet diginatiivit ja maahanmuuttajat. Yhtenä tehtävänä voisi olla maahanmuuttajien kotouttaminen suomalaiseen yhteiskuntaan taiteen avulla. Tulevaisuuden Purnu huomioi tässä mainitut asiakasryhmät.

Tulevaisuuden taidemuseo laajenee seiinensä ulkopuolelle museokävijöiden mukana, älylaitteissa ja uusina ajatuksina.

Tulevaisuuden taidemuseo on uusi tapa ajatella, tuore näkökulma koettuihin keinoihin. Puhutaan huomisen ICT:stä, *information and communication technology*stä, sen kekseliäästä hyödyntämisestä vuorovaikutteisuuden rakentamisessa taidemuseon sisältöjen ja asiakkaiden välillä. Tulevaisuuden Purnu on tätä.

Paitsi että Purnu tulee edustamaan lähitulevaisuutta, edustaa se samalla modernismia osana arvokasta jatkumoa, kuten kansallisromanttinen Akseli Gallen-Kallelan erämaa-ateljee Kalela 1800-luvulta naapurissa Ruovedellä tai Emil Wickströmin Visavuori Valkeakoskella. Mitä muuta vielä voisikaan mainita, mitä kätkeytyy Hämeen entisiin erämaihin, Längelmäveden rannoille

Lyhyt Purnun historia

Kuvanveistäjä, professori Aimo Tukiainen (1917-1996) kuuluu Suomen modernin kuvanveistotaiteen merkittävimpiin edustajiin. Hänen laaja ja monipuolinen tuotantonsa koostuu suuresta määrästä monumentaaliteoksia, lähes sadasta muotokuvasta ja mitalista sekä lukuisista pienenveistoksista.

Hänen tunnetuimpiin teoksiinsa kuuluvat Porin sankaripatsas (1952), Marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsas Helsingissä (1960), Vaiennut linnake Tainionkoskella (1963), Virvatulet Tampereella (1971), Linnanhenki Olavinlinnan edustalla Savonlinnassa (1975), Lalli Köyliössä (1989) ja Orivarsa Orivedellä (1990).

Aimo Tukiainen hankki Purnun alueen v. 1962 ja rakensi sinne kesäateljeensa. Näyttelytoiminta Purnussa alkoi vuonna 1967, kun Tukiainen kuuden taitelijatoverinsa kanssa järjesti sinne kesänäyttelyn yhteisen 50-vuotisjuhlansa kunniaksi, itsenäisen Suomen 50 -vuotisjuhlavuotena.

Suomen ensimmäinen kesänäyttely sai pian seuraajia ympäri maata. Alkuperäinen ”Purnu-ryhmä” - Aimo Tukiainen, Taisto Ahtola, Erik Enroth, Unto Koistinen, Pentti Melanen, Ernst Methers-Borgström ja Tuulikki Pietilä - piti Purnussa myös 60vuotisnäyttelynsä v. 1977, 70-vuotisnäyttelynsä v. 1987 ja 75-vuotisnäyttelynsä vuonna 1992.

Purnussa oli näyttely noin joka toinen vuosi - muut kesät Tukiainen teki siellä taiteellista työtään. Hän rakensi vähitellen lisää ateljee- ja näyttelytiloja yhteistyössä arkkitehti Osmo Siparin kanssa. Viimeinen eli seitsemäs halli valmistui vuonna 1985. Lisäksi alueelle on siirretty lähiseudulta vanhoja rakennuksia, kuten riihi ja aittoja, joista vanhin on 1700-luvulta.

Vuonna 1994 perustettiin Aimo Tukiaisen Purnun Säätiö, jonka puheenjohtajana Tukiainen toimi kuolemaansa asti. Vuosina 1996-2006 puheenjohtajana toimi hänen poikansa Heikki Tukiainen. Vuosina 2006-2019 puheenjohtajana toimi tytär Mirja Tukiainen. Vuonna 2019 puheenjohtajaksi valittiin kuvataiteilija Johanna Pihlajamaa. Säätiö esittelee Aimo Tukiaisen tuotantoa, tukee suomalaista nykytaidetta ja edistää kansankulttuuria.

Purnussa on viime kesinä vieraillut liki 7 000 kävijää kesässä. Vuosikymmenten kuluessa noin 500 kuvataiteilijan teoksia on esitetty Purnussa ja kävijöitä on lähes miljoona. Purnu on kehittänyt taiteilijoiden ammattimaisuutta, näyttelyiden kuratointia ja taidekasvatusta samalla kun yleisöä on ohjattu nykytaiteen pariin.

Purnun ainutlaatuinen ympäristö vaikuttaa kävijän taidekokemukseen kohottavasti ja kuvataiteisiin tutustuminen on Purnussa turvallista ja perheystävällistä.

Purnun ylläpito on ratkaistava nyt, jotta kulttuurihistoriallinen perintö saadaan säilytettyä ehjänä tulevaisuuteen seuraaville polville. Tehtävä on tämänhetkisen Aimo Tukiaisen Purnun säätiön hallituksen ja se on sitoutunut toteutukseen, jos suunnitelma saa tukea ja pääsee eteenpäin. Työtä ei voi enää siirtää eteenpäin.

Yksi Purnun seitsemästä yli satavuotiaasta talonpoikaisrakennuksesta on Taideriähi, missä esitellään Aimo Tukiaisen teoksia pysyväisnäyttelyssä. Kuvassa seinälle kiinnitettynä Sallan kirkon alttariteoksen kipsiluonnoksen osa vuodelta 1950. Aimo Tukiaisen: Tulkaa minun tyköni, Kuvaaja: Kari Savolainen.

Purnussa on Aimo Tukiaisen julkisten teosten luonnoksia, harjoitelmia ja toisintoja sekä taiteilijan vapaita veistoksia. Tukiaisen käytti materiaaleinaan kiveä, pronssia, betonia ja lasikuitua. Luonnoksia hän valoi savimallista kipsiin.

Viron nykytaiteen museo Kumussa on seinä, johon on ripustettu veistosjoukko henkilömuotokuvia. Idea ripustukseen on tullut Purnun Taiderihestä, näin on kertonut kuvanveistäjä Villu Jaanisoo, joka on vastannut osasta Kumun pysyvien kokoelmien ripustusta. Purnun teosvarastosta kuvia. Kuvaaja: Johanna Pihlajamaa.

Pelastetaan Purnu!

Aimo Tukiaisen Purnun säätiö / Johanna Pihlajamaa
Ammattikoulunkatu 9 A 1, 33230 Tampere
050 468 5123 / johannapihlajamaa@yahoo.com